

A nézők hátat fordítottak a durva meccsnek

Lengyelország gazdasága az ellentmondások ellenére is biztosan fejlődik

BARNA ATTILA

Lublin (HBN) – „Kezddj azzal az írást, hogy holt fáradtan megérkeztünk és ágyba dőlünk!” Ezt javasolta egy utastársam, nem is rossz ötletként, ám akár zárhatnám is a lengyelországi beszámolót azzal, hogy a kimerültségtől nem nagyon találtuk bőröndjeinket a hazaérkezéskor. A kedvezőtlen időjárás miatt megnyúlt utazás summázata azonban mást keresendő.

December elején a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat pártokat és bizottságokat képviselő tagjából álló delegáció kapcsolatépítő, bizonyos szempontból (jó értelemben) protokoll-látogatást tett Lublin városban, illetve a vajdaságban és Varsóban.

Végül felismertük

Az egykori szocialista tömb országai között a rendszerváltozások, -váltások során megszaktak, ellaposodtak a baráti, „testvéri” kapcsolatok. A Magyarországon újonnan alakult önkormányzatok nem is igen igyekeztek leporolni a régi vonalakat, sokkal inkább Nyugat felé tekintettek. A második önkormányzati választások idejére azonban többnyire világossá vált, hogy az a termékmínőség és gondolkodásmód, amelyben a keleti fél évtizedeken keresztül élt, nem csatlakoztatható egyik napról a másikra egy jóval fejlettebb rendszerhez. Vagyis lassan fölismertük: létfontosságú Magyarország számára (is), hogy a régi kapcsolatok megmaradjanak, fölfrissüljenek, természetesen a politikai hangvillák megcsendítése nélkül.

E hosszadalmas bevezető után lássuk, mi az, amiről tájékozódhatunk a delegáció tagjai, vagyis: hogyan élnek a lengyelek, pimaszul fogalmazva: jobb-e nekik, mint nekünk?

A lublini vajdaságban 1 millió 50 ezren élnek, ezen belül Lublin városában 350 ezren. Sokrétű az iparuk, autó- és motorgyártással dicsekedhetnek, de munkát ad az ottlakóknak a műtrágyagyár, a golyóscsapágyüzem, a háztartási és elektromos gépek gyára, a nyugati féltermékeket feldolgozó művek, van három cukorgyár, sörgyár, gyümölcs- és zöldségfeldolgozó üzemek, hűtőházak. Nem panaszkodnak a termőföld miatt a lubliniak a mezőgazdaságra

sem, bár sok az apró parcella, az átlag öthektáros. Mégis jelentős a kómló-, cukorrépa-, zöldség- és gyümölcsstermesztés.

Kiválóak az idegenforgalmi és kereskedelmi adottságok is, Lublin város jó helyen fekszik, az óvárosi rész műemlékekben, látnivalókban gazdag.

Persze nem minden fenéig teljes! Fejlesztetni kellene az infrastruktúrát, de a már meglévő utakat, gáz- és vízvezetéseket is szükséges volna felújítani. Vendéglátóink szerint a lublini vajdaság a többi „megyéhez” képest elmaradt, aminek az az oka, hogy ez a terület orosz fennhatóság alá tartozónak számított, így nem sok pénzt és támogatást kapott az elmúlt évtizedekben. Akárcsak nálunk, Lengyelországban is nyomasztó a munkanélküliség, az országos átlag 14,7 százalék. De említhetjük hasonló teherként a lakáshelyzetet: visszaesett az államilag támogatott építkezés. (Lublin városban hosszú évek óta folyik az új színházépület építése, ám a befejezésére nincs pénz.) Sok a magánház, azok is szétszórtan, sokféle minőségben találhatók, gyakoriak az egyszerű faházikók.

A lublini vajdaság vezetőitől megtudtuk, az ország kereskedelmének 80, mezőgazdaságának 100, szolgáltatásának mintegy 95 százaléka már magánkézben van, a problémát csupán a nagy állami ipari cégek privatizálása jelenti. Ennek ellenére (vagy éppen ezért?) az elmúlt év első tíz hónapjában a termelés 17 százalékkal nőtt.

Relatív boldogság

Varsói látogatásunk alkalmából vendégei lehettünk a Magyar Kulturális Intézetnek is. A két ország gazdasági kapcsolatairól megtudhattuk, hogy megszűnt a felülről vezéreltség. '93-ig visszaesett, illetve stagnált a forgalom, majd fejlődésnek indult. 1994-ben 415 millió dolláros forgalmat könyvelhettek el, '95-ben 520-530 millió dollárra számítanak. A magyar exportban vegyipari, gyógyszer-, agrárélelmiszer-ipari termékek vezetnek a listát, de egyre jelentősebb a jármű- és gépipari termékek kivitele. Az importban pedig nyersanyagok, szén- és réztermékek, villamos energia szerepel. Ami pedig a távolabbi célokat illeti: a termelési szintű kapcsolatok kiépítésére törekszenek mindkét részről.

Nyiracsád testvérvárosába, Naleczówba is ellátogatott a delegáció – A képen látható épület festői környezetében ma egy szanatórium működik
Fotó: Napló-reprodukció

Lengyelország ma bizonyos szempontból az ellentmondások országá, hiszen politikai destabilitás, botrányok és gazdasági fejlődés jellemzi. A gazdaság oldaláról szemlélve az országot megállapítható, hogy elmúlt az az idő, amikor a magyarok konzervekkel föl-szerelkezve látogattak a lengyelekhez. Nyugaton német, keleten orosz, ukrán, belorusz és litván piacok vannak, ami óriási devizabevételt jelent az országnak. Ugyanakkor él egy rendelet, amely szerint a boltokban az árúknak minimum a 65 százalékanak lengyelnek kell lennie. Persze az emberek panaszkodnak, hogy nincs pénzük, kevés a fizetés, a nyugdíj, mégis rengeteget vásárolnak. A boltokat árúbőség jellemzi: ami Magyarországon megtalálható, az többnyire a lengyel boltokban is beszerezhető. Igaz, az árak borsosak, magyarok nemigen járnak át vásárolni. A lengyelek relatív boldogságának oka azonban mégis az, hogy ők már 1989-ben megvalósították a „Bokros-csomagot”, a gazdasági verki elindult, s a kezdeti szegénységtől, amikor a boltokban csak ecetesüvegek voltak, eljutottak a mai árúválasztékgig.

Nincs fényűzés

Miközben a lengyel gazdaság óvatosan a biztos fejlődés útjára áll, a politikai életben dúl a háború. Közismert, hogy a változások

nagy vezére, Walesa kénytelen volt megválni elnöki székétől, amelyet a baloldali Kwasniewski foglalt el. Jó néhány héttel a választások után megállapítható, a lengyel baloldal konszolidált, fegyelmzett, tudja mit csinál, a jobb-oldal viszont szétrombolt. S ennek nem más az oka, minthogy Walesa kiválóan tud rombolni, építeni viszont kevésbé – állítják többen. Ezért veszítették el a mostani választásokat.

A lengyel politikai élet olyan, mint egy eldurvult focimeccs, amelyet a nézők már nem néznek, mert nem érdekli őket, hátat fordítottak a pályának, és a stadionon, az arénán kívül folyó életet, a gazdaságot figyelik, magukkal törődve.

Míg 1988-ban az utcák tele voltak fáradt tekintetű, ápolatlan, részeg, reménytelen emberekkel, addig ma szembejön a nyugalom, a jólélttség. Nincs fényűzés (bár a karácsonyi neonreklámok tömege sajátos hangulatot árasztott az utcákon), nem furikáznak tömegeivel a szuperdrága autók, többnyire megmaradtak a kis Polskiknál és a saját gyártású Fiat Cinquecentóknál, illetve a közép kategóriájú nyugati típusoknál.

Lengyelországban egyre nyilvánvalóbbá válik: a politika és a gazdaság nem feltétlenül van egymásra utalva. S ennek a felismerésnek leginkább a kisemberek látják a hasznát.